

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési minden cs. k. postahivatalnál, e lapok kiadó hivatalához, címzett levelekben. Ára évenként 3, félre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgy utcában, a Kendei házban, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábról egy sor után 4 prérét közzétételnek; folytonos hirdetésekért illő perclengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pr. helyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit illetők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatik sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ - HIVATAL:

A Központi-utczában, STEIN könyvkereskedésében.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS a Kolozsv. Közlöny april-juniusi folyamára.

A jövő hó kezdetével lapunkra nézve is egy új évfolyam kezdődött, tisztelettel kérjük fel mindazon érdemes honfitársainkat, kik felfogván az idők szavát, a kebelbeli napi-irodalom iránt tetteles részvétellel viseltetnek; miszerint évfolyamok előfizetéseiket jelen hó végeig megújítani sziveskedjenek, minthogy a felesleges példányok nyomása áldozattal, s utólagos kezelése sok nehézségekkel járván, kiadás biztos és pontos kezelhetőségre nézve lényeges kérdéssé vált az előfizetési pénzeknek is rendes időbeni beküldése.

A K. Közlöny előfizetési ára évfolyamként:

A birodalomba 3 p. forint.
Külföldre 4 „

Az előfizetési pénzek magán vagy postauton kiadó-hivatalunkhoz, Stein közép-utczai könyvkereskedéséhez utasítandók.

ROSZ SZÁMITÁS.

△) Ismét egy baj merült fel, melylyel (néhány földbirtokos azon állást, mit számra a szerencsétlen forradalom még meghagyott, alássa. Ez némelyeknek azon számítása, hogy urbéri kárpótlásukból adósságaikat nem fizetik ki, hanem átiratják áldoliumaikra, és a kikapott urbéri-kárpótlási kötelezvényeket börzei áron vagy azon alól is pénzre teszik.

Kik ezzel könnyelműségüknek áldoznak, kik eldöleik által oly sok vér-áldozattal szerzett, s századok alatti küzdelem megtartott vagyonuknak maradványait képesek elfelejtélni, azokhoz jelenleg kevés szavunk. Megtettük ezt elégszer e hírlap hasábjain, hivatkozva mindenre, a mi szent: nemzetiségünk, és saját gyermekeik érdekeire. Am öltözzenek még egyszer ily áron a lényegesen ragyogó foszlányaiba; lakomázzanak azon méreg-nedvekből, melyekben, mint Cleopátra, drága-gyöngyöket, atyáik örökségét nyelik el: ne gondolkozzanak arról, hogy midőn e végfoszlányok rongyollani kezdenek, s a mámor eloszlik:

minő sorsban látandják gyermekeiket, s kikben a nemzetiség sorduló elemeit török meg. Ne gondoljanak arra, mit hagyának nekik örökségül: kebleikben túlfeszített vágyakat; mert midőn vagyonuk kárpótlását pazérolják, túlterjeszkedtek a körön, mit számukra a Gondviselés kijelelt.

A töke, legyen az földben, pénzben, vagy bármiben, nem élvezet tárgya; azt csak használni szabad jövedelmében, és vagy gyarapítani, vagy bár megtartani. És a ki nem tanítja erre gyermekeit, ki vesztetgetni kezdi tőkéit, bőköltésüknek egy kört nyit, minek betölthetése helyett hagyja örökségül az inséget, oly vágyak mellett, miket ő se tud kielégíteni jövedelméből, csak is a töké feláldozásával. És lesz egy nemzedék, szerencsétlen, éheltetlen, melyben még az is, kiből tehetség volna az igyekezetre, nyomorékul fog tengeni, mert a töké, mit fejleszteni kellene, el van pazarolva.

A gyermekeiktől unokák születnek, és nevednek tudatlanon, megfosztva a szellemiaktól is: de a családi büszkeség még is be van oltva szíveikbe, a vágyak fennmaradnak, míg végre bekövetkezik az általános elcsúlyedés anyagilag és szellemileg: szegénység és tudatlanság együtt; és a nemzetiségnek egy lényezője oda van.

Szólunk csupán azokhoz, kik jó célból, gazdaságuk instrualása végett teszik ezen, nézetünk szerint hibás, számítás.

Elismert igazság, hogy az angol pénzügyi szolás szerént, egy nevezett holt kölcsön, melyben t. i. az évenkénti kamat fizetése mellett az adóson marad a tőkének egész terhe mindaddig, míg azt egyszerre lefizeti, a gazdaság instrualására nem alkalmas. Legyen bárki a legszámított gazda, fordítsa a kölcsön-pénzt a leghelyesebb javításokra: de midőn vállalat csupán a hitelezőnek kegyétől függ, ki azt a töké felmondásával egyszerre megakasztja oly időben is, mikor éppen a vállalat sikere kívánna a minden háborgatástól mentesítést; az ily módon kölcsönözött töké a gazdaságban üdvös nem lehet, legálább biztosan nem; a gazdaságnak egészen

más természete van, mint a mű-iparnak és kereskedésnek. Ezeknél egy pillanat fellátlása, egy szerencsés új körülmény nagy hasznát ad rövid idő alatt annak, ki magát habár kölcsön útján, az illő tökével elláthatja. De a gazdaságban rögtön ug-rások nem történhetnek; a föld csak évek alatt engedi magát javíttatni, csak huzamos igyekezet emelheti annak termő erejét, melyet ki a beültetett növényeket, s a nagy jövedelem egyszerre be nem következik, hanem évenként rendre emelkedik.

Ruházzon bé most valaki Erdélyben csak tíz-ezer pengő forintot gazdaságába, mely összeget pedig nem igen nagy jószág kíván meg, hogy okszerű gazdaság jöjjön létre; s szánja arra urbéri kárpótlását, oly módon, hogy adósságai maradjanak áldoliumán: ő ezen tíz-ezerért nem tíz, hanem tízenkétezer ötszáz forintot felül fog adni maradni, minthogy az urbéri kötelezvények mostani börzei ára szerént, ennyi értékűt kell eladnia a végre, hogy tíz-ezer forint kész pénze legyen; és ennyi adósság kamatját, miket különben ezen papirokkal lefizethetett volna, fogja hordozni, melyeknek tőkéjét soha többé áldalmi papírral név-érték szerént ki nem fizetheti, hanem igenis fizetnie kell akkor, mikor a hitelezőnek kedve leend, a mostani törvények szigora szerént, kész pénzel. S hol azon idő, mikor a most beruházott tíz-ezerből a kamaton felül még a tízenkétezer ötszázon felüli adóssági tőké is egy tömegben összealkotni képes leend?

Tudjuk hazánk szerencsétlen gazdasági viszonyait: pénz nálunk csak akkor van, mikor egy-egy Európát úgy csigázni a pénz, hogy minden állam a bankrottól retteg; máskor örökös inség. Ha termés van, nincs ára semminek; ha lenne ára, (akkor se a termékeknek arányában, mit a jelen év a legtisztábbban bizonyít), de akkor nincs mit eladni.

Mi elszigetelten állunk gazdasági és pénzforgalmi viszonyainkra nézve Európá nyugalomról; nálunk normalis gazdasági jövedelemlről, gazdai számításról szó se lehet.

het mindaddig, míg vasut nem hozand vele kapcsolatba; de ezt a pénzügyi viszonyok talán évtizedre hátravetették. Addig pangunk, és magunkat s szegénységünk beállva, köszönjük meg, ha minden napunk megvan; nagy jövedelmekre, mostani nyomoru állapotunk nagy változásaira ne számítsunk, s azért főinkünket, birtokainkat, veszélyre ki ne tegyük.

És ha a hitelezőnek tetszeni fog jogával élni, ha visszahívandja a tőkét: mi lesz a számításból, melynél fogva elmellőzte a birtokos most adósságaiból az urbéri papirok által kibontakozni? A tíz-ezerért magán hagyott tízenkétezer ötszáz forintot felüli adósságot kész pénzzel mostanság kifizetni száz közöl alig leend egynek módja, mert bátran megszámláljuk Erdélyben azokat, kik ily összeget ládaikból egyszerre kithelnek, s ha kik nehányan vannak, azok gazdaságuk instrualása végett nem szorultak ily drága áron kölcsönre. Az instrualni kezdett jószág lefoglaltatik, még pedig nem annak csak egy része az adósság erejéig, hanem az egész, ha t. i. valamely fortélyos számításnak sikerülend bebizonyítani, hogy a jószág az eldarabolással értékét vesztendő; és árverés alá jut. Jól tudják, hogy Erdélyben ily összegpénz, mi másútt oly csekély, nagyon kevésnek van zsebében; egy pár pénzkupecz összeegyezik, hogy potom áron felül ne igérjenek az árverésen, és atyáink drága öröksége el fog adatni értékének alig egy csekély részére; s tönkrevan téve egy földbirtokos-család, mely különben most adósságaitól megmenekedve, teher nélkül, csendesen nyugodott volna birtokában, mint egy-egy szőlő-áron szép láncznak, melyből nemzetiségünk össze van alkotva.

Ismerjük meg magunkat, ismerjük meg gyengeségeinket, és soha ki ne feleljünk számításainkból. Látunk másútt vállalatokat, miket régi hajdanban az ösök kezdtettek meg; az atya társul vette fiát, és betanította korán; elhalt ő, és az utód tántoríthatlan következetességgel folytatja. Így foly ez nemzedékeken keresztül, a család

Jézus a Golgotán.

Kialudt lámpaként miért
Olyan sötét a nap köre?
S megnyílt koporsó-szaj gyanánt
Mért repedt szét a szirt köve?
Oh ember! nézz a keresztfára,
Tekints-tekints a Galgotára.

Erény és bűn bajt vitának,
Amaz bukott, és bajnokát
Az ármany poroszloinak
Kinszenvedésre adja át,
S láthatod, mi küzdelme ára,
Tekints-tekints a Galgotára.

A természet is borzadtott,
Ne bámuld hát ezen csodát,
Midőn ártatlan vér lepi
Az istenember homlokát,
Nézd oh, mint roskad gyász-fájára,
Tekints-tekints a Galgotára.

De percnyi volt az ármany-nak
E diadalmi ünnepe,
E vérhalmon emelkedett
A szentgyűház épülete,
Azon lény égi szózatára,
Ki most lépett a Galgotára.

Ha látsz kintatni büntelent,
S látod a bünt glóriázva,
Vagy épp te léssz a szenvedő,
Remélj, magad megalázva,
S bidd el, megjő küzdelmid ára,
Tekints-tekints a Galgotára.

Hory Farkas.

Bérczormon.

Viszszanézek ez oromról,
Meddig csak ellát szemem;
Túl a rónán, túl a halmon,
Szárnyal el képzeletem.

Oh hód vissza boldogságom,
Oh hód vissza jó kedvem,
Szent hazamba visszajáró,
Ábrándos képzeletem.

Ifj. Pál Sándor. *)

*) Ezen alig 14 éves fiatalban egy szépreményű képesség mutatkozik. Szerk.

BORÁSZATUNK ÉRDEKÉBEN.

(Vége.)

Oly ültetvények ellenben, melyekben különböző természeti fajok, a jó a rosszal, a nemes a nemtelennel, korán érő, későn vagy ritkán megerővel, a legtarább rendtelenségben vagnak összeviszva állítva, tapasztalás szerént ritkán, vagy soha se adnak egy-termesztu bort. Mitán honi szőlőknek legnagyobb része ilyen móddal van beállítva, mi természetesebb, mint hogy a borosarnokba beküldendő mustra-borok a termelők pinczeiben eladásra tartott készletől különbözőnek találattván, a tapasztalt kereskedő vagy a termelő hitelét, vagy legjobb esetben boraink életrevalóságát vonandja kétség alá. Honi borászatunk felvirágzását óhajtván, ki kell jöni azon káros elfogultságból, mikint szőlőfajtáinkat különbség nélkül jóknak tartjuk, s jót-rosszat együtt szaporítsunk.

Értelmes s tapasztalt borász előtt már regestrálva áll, azok csekély száma olvadó válfaj, mely együtt vagy külön a szeszteljes, il-

latos és zamatos bort nálunk megszabja, értékét, becsét elhatározza.

Ezen regestrumban legelső helyen áll a baktor, s ezután egymással csaknem egyenlő rangban a kövér, király, járdovány, som-szó, simiger és sárfejer. A legjőbb minőségű fejer borokat, ezen fajták külön vagy együtt szűrt levéből nyerjük.

Piros bornak való szőlőnk kevés van — a sok rossz közt — jó, melyből a tüpróbát kiálló bort fejthetnénk.

A szakosztály, nézete szerint, eljöttnek hiszi az időt, melyben kimondatnék akár választmányilag, akár közgyűlésileg, miképp a honi bor specificeus jóságát s értékét nagymértékben csökkentő a fajták válogatás nélküli szaporítása, míg a legjelebb fajtákra való raductioja a szőlő-plántátioknak borászatunkra nézve két fő előnyt nyereményt biztosít: 1. egyenlő s előtermelésben, u. m. 1. csak nemes fajták a mostaninál sokkal nemesebb bort adnának; 2. egyenlő jó fajták termelése által pedig a kereskedelemben fontos szerepet vivő egyformaság s azonosság elérésére az első lépést tettük meg.

Az egyformasítást elősegítné tovább a szűrelelés körüli okszerű eljárás. A szakosztály az egyforma borok nyeresé tekintetéből kívánatosnak látja, egy minél több értelmes bortermelő gazda által elfogadható, s gyakorlatilag is kevés költséggel s nehézséggel járó szűrelelési módszer megállitását. Nézete szerint egy bizottmány volna kinevezendő, mely régibb és újabb borászok szűrelelés-körüli eljárásukat megvizsgálván, adna egy kimerítő tervet a választmány elbe, a honi körülmények közt kivihető legcélszerű és okszerűbb szűrelelési eljárásról. Egy ilyen terv, ha nem is kötelezné a nemakarót, vagy okosabb gazdát, kik annak üdvös voltáról meggyőződnenek, a terv aláírása, vagy becsü-

letszavuk adása által köteleznék magokat elfogadására s követésére.

Végre a pinczekezelés kérdését, ha nem vette is a szakosztály tüzetes tárgyalás alá, nem lehetett el nem ismerni, miképp a bor oeconomiját e műtétel végzi, s ez adja meg utóljára is annak valódi értékét, becsét és jellemét. El kellett s el kell ismerni, mint megdönthetetlen tény, hogy a míg a megelőző kezelés hiányait okszerű pinczekezelés sokképp helyrehozza; másfelől az okszerű eljárással szerzett nyereményt egy a tudomány s tapasztalás színvonalán alól álló pinczekezelés merőben megsemmisíti. Szóval: az értelmes pinczekezelésbeni járattanság miatt a bor éppen az óhajtott kikötőben szenved nálunk menthetlenül hajótörést.

A pinczekezelés fontosságának — s az e részbeni országos hátramaradásnak megmondolása kötelességévé tette a szakosztálynak, miképp a t. választmány figyelmét s gondoskodását pinczekezelésünk megfontolására felhívja. A szakosztály a választmány bölcs elhatározására biza, ha azt látja szükségesnek, hogy közöltségen egy vagy több egyént képeztesse-e ki e nevezetes gazdasági szakban, vagy a már megállitott borvidékek birtokosait szőlőise-e fel a végre, hogy borkörületenkit egy-egy képes egyént kiszemelven, azt a testvérhőn s a külföldi bortermő vidékeire tapasztalások szerzése, s okulás végett kiküldje, kit azután tanulmányai befejezése után az illetők mint szőlőse és pinczekezelőt használnának fel saját érdekükben.

Kolozsvárt, 1858. jan. 30-kán.

A borászati szakosztály gyűléséből.

Fülel István s. k.

Nagy Ferencz,

mint jegyző.

vagyonosodik, a vállalat az időhöz képest mindig tovább emelkedik és fejlődik.

De nézzünk szét hazánkban: alig volt igyekezetet közelebbi időben, mely az ahoz kezdőt túlélte volna; törődött és guzslódott a családja, és elhalt, mielőtt fáradságainak sikerét láthatta, és jövedelmét élvezhette volna: vele együtt halt el igyekezete is, nem volt ivadék, mely tovább folytatta volna; vagy esze vagy kiartása hiányzott, s a félbehagyott igyekezet értékéből pazérolni kezdett. És ha most a régiebb kornak agg fia, kikben a hajdani eszmék élnek, számitanak utódokra, kik a jelen ifjúságnak atyáik tökéli fel-emésztésére irányzott rohanása közt növekedtek, s kortársaik közt sok ily példákát látnak: vajjon nem csalják-e meg magukat? s bizhatnak-e szilárdaságukban, hogy haláluk után az ily áldozattal, s veszéllyel megkezdett igyekezetnek évenként emelkedő hasznát a kamatok és a tőke fizetésére fordítandják, s nem inkább fogják-e elpazérolni, míg végre tőke és kamat magát a szép birtokot is elkobozásra juttatja?

Most az ideje, hogy adósságainktól megmenekedjünk. Tíz éve, hogy elvesztettük urbériségeinket, e tíz év némileg megszoztatott, azok nélkül képzelnünk magunkat. Súlyos vala a terü, mely ezen idő alatt, birtokaink gazdasági erejének megszűnése, és oly sok rombolások után, ily silány jövedelmek mellett, reánk nehezedett adósságainkban; menekedjünk tehát legelőbb is azoktól. Nem lehet addig gazdai számitás, míg azok rajtunk vannak; mert az év valamelyik szakában legyen bár a legnagyobb olcsóság: el kell mégis természetnőkeinket vesztegetni bármilyen áron, ha a hitelezőnek kedve van pénzt követelni; — vagy legyen bárki a legsürgősb gazdai munkájának közepette, s mint nálunk közönségesen, csak annyi pénze, mennyi mindennapi szükségére, s gazdasága folytatására szükséges: elég egy kis adósság felmondása, hogy minden munkája, egész évi szorgalma egyszerre felakadjon. Mindenekelőtt tehát szabaduljunk urbéri papirainkkal hitelezőinktől. A kölcsönnek csak egy neve van, melyet a gazda bátran tehet birtokai instrualása végett: az a többi évek alatti amortizáció mellett adott tőke. Nehány könnyűen ezt is felhasználhatná ugyan romlására, mert jószágának instrualása végett elpazérolná; de e nehányat ki-ve, hasznai nálunk, hol az urbéri-kárpótlási tőkének az adósságok lefizetése után alig fog nyoma maradni birtokainkban, felhasználhatlanok lennének. Míg e kölcsön nálunk lehetetlen: addig gazdaságunk instrualásának egyetlen-egy módja van, i. e. „nőkölözés és kitartás”, mely szerint a kis jövedelemnek is, mit a mostani silány gazdaság és pénztelenség ad, egy részét áldozzuk gazdaságunkra, mellé téve urbéri papirainkból azon keveset, mi minden, de minden adósságaink kifizetése után fenn fog maradni.

Urbéri kérdés Székelyföldön.

A M. Futárban pár hét előtt egy cikk közlött, mely Székelyföldön a jobbágyság létezését jogilag tagadja. Erre ugyanazon lap márcz. 18-diki s ebből átfordítva a Sieb. Bote márcz. 22-ki számában egy gyakorlati törvénytudó részéről ügyesen okadott felelet tétetik, mely Székelyföldön is a jobbágyság egykori törvényes létezését állítja.

Ezen kérdés érdekese volna tüzetes fejtegetésünkre, melytől lapunk igenis korlátozott köre elzár, és így igen röviden csak annyit kívánunk megmutatni, miképp mindkét résznek illetőleg igaza van.

A Székelyföldön ősjogilag jobbágyság nem létezhetett; az egész föld nemes és királyi adományozás alá nem vonható, valamint az egész nemzet nemes, és személyileg jobbágyságra vehető nem lévén.

Zápolya (János) Zsigmond alatt kiútván a székelyek forradalma az okörösítés kérdése miatt, a fejedelem e nép ősjogi tiprásaitól többeket vagyoniilag is notáztatott, s hatalmasabbak jobbágyságára vetette; hasonló jogtörpást követelt el Báthori István; ezen törvénytelen tény azonban Báthori Zsigmond, s illetőleg Mihály vajda által visszavonatt, de csak egy részben, mert néhány helység csakugyan jobbággyi állásban maradt.

János Zsigmond nagy ellenszennel viseltet-

vén a székelyek iránt, hogy üldözéseit ezek kikerüljék, részint pedig, hogy eredeti szébb nemességök helyett kutyabőrrel birjanak; többen székely birtokaikra donatiót vettek, mely által a Székelyföldre a jus regiumot bevitték, s birtokaikat a megyei birtokrendezés analogiájára jobbággyokkal látták el.

Továbbá magok a szegényebb sorsú székelyek (a miről főként a marosszéki levéltárban igen sok adatot láttam) csekély dolgokért, például egy loért vagy pánzérlért, magokat a primorok jobbággyaivá tették, legelőbb pedig azért, hogy a hadi szolgálatok alól magokat ezáltal felmentessék.

Ekin alakultak Székelyföldön a jobbággyaságok, miknek a nép őstörvényei szerint megalkulni nem volt volna szabad.

A mi a zsellereket illeti, ez egészen más osztály, ez időszaki szerződés szerint szolgált többnyire adóment főnemesi, vagy néha a földesúr által is adózott siculica haereditásokról. Mi az ilyeket neveztük mindig zsellérnek Székelyföldön, kiknek tartozások miatt az 1854. jun. 21-ki patens értelmében megváltott.

Tény az, hogy jogilag jobbággyaság nem lehetett, mert tiszta törvények szerint nota esetében a székely birtokát nem, csak fejét vesztethette el; következésképp se János Zsigmond, se Báthori a székelyeket jobbággyokká nem tehetette; továbbá a székelyek egyéneknek se volt szabad birtokaikra jus regiumot vinni be; mert a székely birtok a családé, s annak kihalásával a szomszédoké volt; az egyén annak csak usufructuarius vala, s azt eladnia, vagy ősjogi természetét megváltoztatnia nem volt szabad. — Ugyanezen logika szerint az egyén se vehette birtokát hatalmasabb egyén jobbággyaságára, ha személyét vehette volna is, midőn a székely személyéről ő maga vagy a kormányzat rendelkezhetett; de birtokáról egyik se.

Sok adatot idézhethetünk országgyűléseken hozott törvényeinkből, melyekben ezen jobbággyasítások keményen tiltatnak; de azok inkább csak a kérdés történetére mintsem lényegére tartoznának.

Tényné vált, az ellenkező ősjogok dacára, hogy jobbággyaság alakult a Székelyföldön is, s az ezen évszázadig megalakult jobbággyok az 1819/20-i országos összeírásban jobbággy nevezet alatt bőven fordulnak elő; azonban a jobbággy nevezet a zsellérrel össze nem tevesztendő, mert a zsellér mindig időszaki szerződés alatt állott, s ha nem is, ural birtokait tetszés szerint elhagyhatta, tehát nem volt glebae adstrictus, a mi a jobbággyal ellenkezőleg állott.

Ha ezen kérdés felett valamely törvényes vitának a jelen intézkényvélváltatására érvényes lehetne, a székely alapjogokból tisztán ki lehet mutatni, hogy jogilag jobbággyaság nem lehetett; bárha tetteleg lett.

Amint azonban a junius 21-ki nyitparancs tisztán megállította, hogy a mi 1819/20-ban jobbággy birtoknak van beírva, az az állam által kárpóttatott, s az illető jobbággy tulajdonává vált; többé kérdés alá nem lehet azt vonni, hogy az 1819/20-ban jobbággyiaknak beírt székely birtokok is mind és kivétel nélkül államkárpóttatás alá tartoznak; ellenben a zsellérnek, ha azok közt a kik földjeiket magok adózták, nemis állottak időszaki szerződés alatt, de helyzetek természeténél fogva költözökösdi joggal bírtak, nem lévén glebae adstricti; azok csak a curialisták sorába számíthatók; oly zsellérnek pedig, kik adóment birtokot és időszaki szerződéseket mellett bírtak, nem nézethetnek egyebeknek, mint kézmunka állati haszonbérletnek.

Véleményem szerint tehát Székelyföldön csak az a jobbággybirtok, a mi az 1819/20-ki összeírásban annak van beírva, a többi mind tiszta székely örökség, melynek haszonbérlet, a varmegyei curialisták, s részben a haszonbérlet vagy conventus családok sorsát követik.

Ennyit véltem most az urbéri székelyhatályba léptével futólag megjegyezni, utántéve azt, hogy állításomat egyről-egyig hiteles jogi adatokkal igazolhatnám.

Dózsa. D.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Ragusa, márcz. 18-án 1858. — A hercegovinai forradalom — ugytetszik — naponként nagyobb szerűvé kezd fejleni. E hónap 9-én az a hír jöve, miként, mielőtt a Konstantinápolyból jövő hadsereg megérkezne, 15,000 feketehegyiek Trebigné rohammal fogják elfoglalni; de ez nem történt, s csak e. h. 14. gyult össze Kruszevizénél egy 600 emberből álló feketehegyiek csoportja Poglizse falvára rohanandó, melyben egy nagyon csekély trebignei őrség van, de ez se történt meg még.

Sali pasa 2000 reguláris katonából álló csapatjával meg mind Trebignében tölta drága időt a helyett, hogy a jelenleg nem számos fölkeltek ellen valami célját kísértene. A senyvedő test nehezen kezd tánczolni.

A császári királyi kormány rendelkezete, hogy, ha a feketehegyiek a Sutorinába rantani merészelnének, fegyveres hatalommal is verjék vissza, miért a földükhöz feketehegyiek megesküdtek, hogy ők nemcsak a Sutorinát — mint jogos sajátuknak tartanak — de a Canali egész vidékét is meghódítani fogják! a mi talán el fog haladni, míg a tö-

rökkel végzik dolgukat, s aztán könnyen megeshető, mikint talán most az egyszer esküjükhöz nem maradnak hűk. Különösen ébredt időszak ez csak ugyan, melyben a kicsi okörsem is jogosítva érzi magát a nagyhatalmu sást megáladhatni: a gondviselés különös utakon jár el.

A mi hegyeinken túl a csatapiaczon temédek hű, s dermesztő fagy van, a mi egyszersmind jó ürügyül szolgálhat a classicus dolce far nienteben vesztelő török vezéreknél, s talán Luka Sualovichnak is.

Egyébíránt kétséget nem szenvedő dolog az, mikint Konstantinápolyból egy sorhajóból, két fregáttól, négy Nizzam zászlóaljából álló expedicio Kadzi pasha parancsnoksága alatt van Klékbe jövendő. Minden órán oly biztosan várandó ez — távirati tudósítás után — mikint innen is Nagy őrnagy ur küldetett Klékbe a partraszállás szemlélésére.

A török Klékben a hadi intenzencia már mindent elkészített a sereg elfogadására. A szegény földnépétől minden életmiszerek, amugy törökösen vették el, s őket is gunyhóikból egészen kikergették, hogy a török vilézeknek szállása legyen; következésképp a szegény lakosok az éhségnek s fagnak kitéve keringenek a bérceken, míg, ha életben maradnak, a humanus osztrák földön elfogadó emberszivekre találhatnak. Ime, mivel érdemli meg e barbár nemzet a hatalmasok pártfogását!

Farkas Sándor.

Budapest, márcz. — IV. A porosz országgyűlésen az uszora-törvény megszűntetése iránt folmerült törvényjavaslat alkalmából ekérdés nálunk is megint szőnyegre került, s habár a többé-kevésbé indokolt vélemények többsége az eddigi gyakorlat ellen nyilatkozott: pénz-és üzlet-viszonyainknak fejletlen, s az uszora-törvényről emancipált országokétól sokban különbözö állapotára támaszkodva, mellette is történetek figyelemreméltó felzólalások. Mi azonban e szempont elfogadásával, szinten mellőzve a dolog elméleti oldalát, minőlfogva az értékek egyéb nemével egyenlő, s éppen azok képviselésére szolgáló készpénz hasznosítására többieknél megszorítottb rendszabályoknak vetni alá, méltánytalan, s az újabb törvényhozási fogalmakkal ellenkező volna, s valamint az ipar-és üzletművek limitatíóját, egy a pénzforgalom szabályozását is önmagára és a viszonyokra hagyja, pusztán a mindennapi tapasztalásra utalunk, melylyel szemközt a száfételekkip kijátszható uszora-törvények haszontalan volta, sőt minthogy érvényesíthetetlen, s a Solon pókhálójához hasonló törvények létezése mindig a közérköles kárára történik, szükségletensége nyilván látható lesz. Hiszen ha a 100 procentre kölcsönözö királyutczai Ábrahám-ivadékokat nem említi is, a ki figyelmeztet, vehette észre, hogy a 200 száztól a kamatnak vidéken is rendes minimuma, a 12 kevésbbé van gyakorlatban, a 40, 60 is éppen nem tartozik a szokatlannak — sőt körülmények szerint az igazságtalannak közé se, — a nélkül, hogy ezt a hitelező a törvényszék orrára kötné, vagy a költévébe beíratná.

Ismeret népirónk Tancsics Mihály, „Bor-dács Elek, a gyalog árendás” című munkára hirdet előfizetést. A pár hét alatt napvilágot látandó könyvnek Ráth Mór könyvesboltjába, vagy szerzőhöz (Tömö-utca 1 sz.) küldendő, előfizetési ára 40 pkr. Szerzőnek külön előfizetési izeket nyomtatni jelenleg módjában nem lévén, gyűjtésre minden irodalompártól honfitáitunk Erdélyben is felszólít. Véleményünk szerint népirónk között Tancsics leginkább bírá a hangot, melyen közönségéhez szólni kell, s egy a nyelv kezelésében, mint a tárgyaknak a népfogásához alkalmazott megválasztásában a többieknek példányul szolgálhat, míg eleven tolla, s eredeti felfogása a miveltebb olvasótl is érdekekkel élvezhető; művét a közönségfigyelmebe ajánlani ennőlfogva is fölösleges volna. Mint a tisztelt szerzőtől értettük, kedvező fogadtatás esetében, munkája már készen levő másik (ön-áll) felét is közre fogja bocsátani.

Már kikerült sajtó alos, s rövid időn át lesz adva a forgalomnak a Vajda János által szerkesztett, s Heckenastnál igen díszes alakban kiállított „Magyar költők könyve”; a magyar költészet Vörösmartytól a legújabbakig terjedő időszakának becsesebb termékeiből, szerkesztő ismert tapintata, és kitünő ízlésével összeválogatva, melynek előre is szép kelettelmerünk jós-lani, s megjelenésekor bővebben szólandunk fölébe.

Bizonyosnak mondják, miképp színházunk kedvelt énekesnője, Hollósy Kornélia, tíz évi szakadatlan diadalai után, e színi év leteltével, egészségi tekintetéből végképp a magánéletbe vonul vissza.*)

Kelen.

Kolozsvár, márcz. 23. — (A fényképészet érdekében.) — Minthogy a tájképek végett utazó fényképészek az üveg-matriczok magával hordozása igen terhes és veszélyes: ennőlfogva a több évi gyakorlat s szorgalmas kísérletek által a napokban — itt Kolozsvárt — oly találmányt

*) A III-dik számú budapesti levélben a Matók Béla által magy operára kitűzött pályadíj-összeg 1000 (ezer) arany helyett csak 100-ra volt szedve, mit tehát amoda kérünk kiigazíttatni.

Szerk.

fedeztem fel, mely számomra igen nagy becsesel bír.

Ohajtánám, ha a tekint. ur becses lapjában figyelemzetté a magyar fényképészeket ezen találmányomra, kiknek én szívesen adok felvilágosítást, mert azt szeretném, ha minden magyar újlátszár az idegen ajku művészszel kiállhatna a versenyest.

Találmányomat illetőleg azeszenem enyém, mert a Bulletin de la Société d'Encouragement folyóiratban már Humbert 1853-dik évben közlétt egy módol, mely szerint üveg helyett lehet papirosra készíteni negatív képet; de azon mód szerint kísérleteim siker nélküliek maradtak, mert a Humbert vényeszerint készített papiros-matriczról nem nyerhettem tökéletes pozitív-képet; s a mellett még megis sárgult néhány hét alatt annyira, hogy arról többé másolni se lehetett.

Mivel tehát a törekény s könnyen megsértélt üveg negatív képpel sehogy se voltam kibékülve; itt Kolozsvárt újból kezdtem kísérleteimet, s a napokban nem kis örömeimre ezúttal értem. Mutatványul ide zárok egy példányt transparent papiros negatív képeimből azon kéresem mellett: szíveskedjék a tks ur becses lapjában erről említést tenni, hogy a magyar fényképészekben felébredjen a gondolat, ily nemu próbák tetelére. Tájékozasul leírom nagyjából a készítési módol:

Fehér guttaperchát chloroformban olvasztok fel, — mely a gyógyszerártban traumaticum név alatt készen kapható, — hozzá adok jodetilamint és fluoramoniumot; így elkészülvén az ugynevezett photogen collodion, azzal leöntöm az üveg lemezt, légsavas ezüstag-olvadékok megfűrésztöm, s kivéven az expositio után a camera obscurából, szokott mód szerint acidum pyrogalliummal kifejlesztlem a képet, és hyposulfas sodae olvadékkal fixizrom. — Ezek után a collodion-hártyát átteszem rogtán igen finom fehér papirosra, mely ha megszáradt, fehér viasz által átlátszóvá tétetik. Az áttételi kezelés majd oly formán megy végbe, mint a panotypiánál.

Ugy hiszem, talán nincs is szükség megemlítenem azon előnyöket, melylyel bir a papiros matricz az üveg fölött, mert a műértők azt ugy is tudják: s azért röviden csak annyit jegyzek itt meg: hogyha bár csak egy példányban is kell egy képet lemásolni, a másoló ramában az üveg-matricz ki van téve az elrepedésnek; továbbá az utazás alatt, sokkal nagyobb súlymiatt, költségesebb is a szállítás, de még sok helyet is foglal; holott a papiros-matriczokból egy könyvbe néhány száz darab eltehető. stb.

Szentkuty István,
vegyész és fényképész.

K. Gálfalva, február 29. — (A falusi iskolák érdekében.) — Nem tehetem, hogy falusi iskoláink és a népnevelés érdekében egy pár szót ne emeljek.

Iskoláink sorsa, dacára a többszöri egy s más uton tett felbuzditásoknak, csakis a régi maradt; azon különbséggel ugyan: hogy a gyermekek iskolába jártatása aszuleknek elrendelt, s e rendeltést siker is koronázta. Osztan vannak iskola-directorok, felvigyázók, s tudja lsten még mi. Szóval, minden van, csakaz nimen, a minnek lenni kellene, i. e. tanítók és az iskolaházak kellő elrendezése. Ezen hiányokról kellene czelszerű intézkedés.

Mert először: oly egyén, a kinek se hívátása, se pedig ideje nincs tanítani és nevelni; annak kezébe e szent cél kezelése épen, mint-ha a munkához szokott szegény földművesnek kapa helyett ecsetet adnánk kezébe.

Tudjuk azt: hogy nagyobb része iskolamestereinknek — a kiknek kezükbe van letéve a népnevelés abécé-je — oly silány állapotba vannak helyezve, hogy kénytelenek anyagi szükségük fedezése tekintetéből kezök munkája által beszerezni mindazt, a mi mindennapi életmőkre és családok fenntartására szükséges. Már pedig ott, hol az anyagi szükség oly korlátlan hatalmat gyakorol, lehetetlen azt kívánni, hogy napoként 6—8 órá fordítson a gyermekek czelszerű tanítására.

Valamint gondolni is tenni kellene az iskola előjáróinak, hogy addig is, — míg oda jutnánk, hogy kiképezett egyéneket kapnánk, legalább a nagyobb és vagyonosabb helységekből a czelnak megfelelő tanítókat alkalmaznának. Az illetők fizetését pedig az ekklesia tagjai között aránylag felosztván, senki se fogna vonakodni a reá rótt illeték megfizetésétől.

Másodszor: iskola-házaink is a legsilányabb állapotban vannak. Inkább hasonlítanak sertes-álohoz, mint muzsák templomához. A szegény gyermek mintegy irtózáva megy az iskolába, tudva azt: mily dermesztő hideg vár ott reá. Figyelemmel kísértem e tartós kemény hideg idején — több helyeken, — intézkednek-e az iskola-directorok, az iskola-házak kellő fűtéséről; — valóban még eddig nem! No de másképp leszen ezután! (?)

Nagyon üdvös és szép lenne, ha az előjárók e hiány eltávolítására is kiterjesztenék figyelmüket. Hisz! hogyis kívánhatják mind az iskolamestertől, mind pedig a gyermekektől, hogy egy hideg, nedves és padolatlan kis szobába, egy egész télen át beszozva 60—70-en, lelkiosmeretesen és foganattal tegye meg mindkét rész teendőit, azt nem lehet kívánni; mert hol a test

sanyarog, ott a lélek is szenved; már pedig hol a lélek szenved, ott kihal a kedv és minden.

Továbbá célszerű lenne, az iskolába nem járó felerdült mindkét nembeli ifjakra nézve, ha minden ünnep és vasárnapokon az illető lelkészek isteni szolgálat bevégezése után erkölcsi tanításokat és vallásbeli oktatásokat tartanának nekik; mert valóban a szükség nagy, mivel már is annyira elkezdettek fajulni, hogy semmi sincs, mi iránt kegyelettel viseltetnének. Mivel pedig a népre legnagyobb befolyásuk van a lelkiautóknak: tehát ők leginkább hathatnak rájuk, s gátolhatják meg sok mindennemű kihalásaitól; s azt nagyon könnyen elérhetik, ha tanításait és oktatásait úgy intézik, hogy rájuk nézve fogatosak legyenek.

Vannak lelkészeink, mint például helybeli esperes T. F. S. ur, és más hozzá hasonló, kik valóban általános tiszteletet és méltánylatot érdemelnek. De vannak ellenben olyak is, kik a nép nevelésére mi gondot se fordítanak, s mint egy elhanyagoltak. Az ilyen kárhoztatást érdemelnek, nem gondolják meg azt: hogy egy nemzet fennállására és virágzására egyik főkéllék az erkölcsi nevelés. Mert ott, hol nincs erkölcsi, nincs vallásosság; s hol vallásosság nem létezik, nincs erény: már pedig az erény, mint Ségur mondja: a boldogság kezdete.

Azért tehát tegyük meg, uraim! mindent, mit a nép érdekében megtehetünk. Lépjünk közebe, adjunk jó és helyes tanácsokat, mutassunk jó példát, mely őket a jóra sztónőze. S akkor, ha ezeket megtettük, az édes öntudat megjutalmaz, és az utókor nem fog átkozhatni !!

F. G.

Hátszegvidék, márczus 8-dikén 1858. — Tisztelt szerkesztő ur! A mi kis vidékünkben néha nagy dolgok történnek. A múlt héten p. o. négy vadász — nem ex professo, hanem ex passione — megindult tizenöt bajtával, — kik között csak négy puskas volt — és három hajtsában ki töröl az elevenek sorából két özet és öt vaddisznót. — De mivel nem akartak magam után hibába esni, melyet egy levelezőben annyira utáltak, t. i. az események nagyobbításában, tehát a gyűjtőn helyett tulajdon nevetek fogok felhasználni, s akkor a vadászteredményeket következőleg hangzik: „Jövelet, a fennemlélt két nagy özet kivéve, egy borzasztó nagy kan, egy kocsa és három süldő”. — Színhelye ezen remek díszmetszetének a bauczári erdő volt, Bauczár pedig egy határhelység a Bánáth vezető uton. Nem hinném, hogy sok ilyen esetet lehessen föltálatni a vadászok évkönyveiben.

De attól tartok, tisztelt szerkesztő ur azt fogja mondani: hogy Hátszegvidékről ritkán hallunk egyebet, mint medvét, farkast, disznót, hogy a vadászat szép dolog, férfias időtöltés, de mindazáltal a barbarizmus maradványa, s ebből egyedül a XIX században meg nem élünk; — de hát hogyan állunk a civilizációnál, ahahadással? Igaza van tisztelt szerkesztő ur! s örvendek, hogy ezen kérdésre kell felelnem!

A civilizáció nálunk is világít néhány ragyogó sugárral, nálunk is egy fiokintézet van, mely működik és hálá az égnek nem a leggyöngyösebb sikerrel. — Mi, az igaz, nem igen olvassuk Schiller-t, Goethe-t, Racine-t, Shakespeare-t, de ritka ház, hol Vörösmarty vagy Tompa, Eötvös vagy Jósika, Petőfy vagy Arany hiányzanak. — Mi nem igen tudunk se németül se francziánul, de azért nem számítk magunkat a művelten osztályhoz, és mindenkor készek vagyunk aldozni, ha az eszme, melynek kivételére aldozatki-vántak, nemes és szép. De legjobban fogják ezen állítástom egy pár eldönthetetlen tények támogatni. A ki még emlékszik azon tánczestélynek fényes eredményére, mely a múlt évben az Erdélyi Múzeum javára tartatott, bizonyosan nem fogja közönyösséggel vádolni a hátszegvidéki magyarságot a hazát érdeklő dolgok irányában, és hogy a felebaráti szeretet is lakozik kebleinkben, arról tanuskodik a következő esemény. F. é. januárius utolsó napjaiban hátszegvárosi érdemes doktorunk számos betegét körül kiejtett buzgalmánál aldozatja lón, és rövid betegség után jobb életre szenderült; családjának anyagi jólétét csak ő biztosította volna, mely ezen csapással egy keles jövedőnek lón kivétel. Azonnal egy magas rangú urhölgy — az özvegyjává — adakozásra hívta föl Hátszegvidéke lakosait, és már néhány nap mulva oly örvendős eredményt hozott, hogy a legnagyobb pessimisztát is meglepte. Most újabb időben megint — éppen azon nemeslelkű urhölgy által — indítványoztatott, hogy a hátszegvárosi megromlott magyar iskola-épület újra felépíttessék, tanító hozattassék, és annak fizetése biztosíttassék. — Az indítvány újra örömmel fogadtatott, de hogy minő sikere leend, azt meg nem tudnám mondani minden bizalom mellett, melyet a magyar ajku családokban helyezek, mert nagy az özveg, mely kívántak (4000 pengő) és kicsiny az ország — sok helyt, hol az akarat megvan, a tehetség hiányzik. De azért nem csüggedek, sőt még vagyok győződve, hogy édes nyelvény, s általa nemzetiségünk fentartásáért a hátszegvidéki magyarság minden kitalált meg fog tenni.

Szerényi.

* Figyelemre méltó észrevételek. Szerk.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

== Folyó hó 25-kén estvéli 9 órakor a Hildelve nevű városrész Uj-utcájában, bizonyos T. nevű egyén, külvárosi lakos, Sz. J., hazamegyében megdáván, öt egy izmos fűzfakaróval, úgy vágta föbe, hogy az szörnyet halt. A meggyilkolt, hallomás szerint, éppen házassalóda vala bizonyos özvegy nővel, kinek első férjét is egy pofoncsapás okozta rögtön halál vitte sírba.

== A hazai művészet és tudomány lelkes pártolója gr. Kemény Sámuel ö mlga, e hó 26-n Feleki tiszteletre fényes búcsu-lakomát adott, s az eltávozó művészt egy pompás ezüst bilikommal tisztelte meg.

== Feleki Miklós e hó 27-ki előadás alkalmával újabb megtisztelésben részesült. Kileptekor versek szórattak szét a színházban, s a két első felvonás közt az unitáriusok kolozsvári tanodájának ifjusága, díszes arany gyűrűt nyújtott át a kegyelt vendégnek.

== Gróf Lázár Kálmán ur, lapunk tárczája számára „Emma” című egy kötetes társalmi regényét írja, melynek közzétételéig néhány nap mulva megkezdjük.

* Azon olvasóinkat, a kik eredeti költői művek olvasásában szokatlan élvezet keresni, figyelmeztetjük, hogy jeles költőnk Tompa Mihály verseit Heckenat őt diszkidásu kötetben, a költő aczélmetszetű árczépevel kiadja. I. II. kötet: Dalok és románcok. III. Regék. IV. Nép-regék. V. Beszélések és balladák.

== (Adakozás.) A szamosújvári ref. templom számára letett alóttnál Dr. T. Szűcs Sámuel ur Dózsról 5 ft. Ugyanazon célra érkezett hozzá Szilágy-Somlyórol T. Jakab István urtól 40 ft., mely összeget egy baráti estvély alkalmával gyűjtötte nagyobb részint nem magyar ajku s híhetőség nem is protestáns emberektől. Mindkét rendbeli adományt, a még eddig hozzá gyűlttel együtt, kézbesitettem az illető egyházgyűlésnek s hálás köszönetet nyilvánítottam értük.

Vajha sok ilyen hazafiak s estvélyek lennének még az országban. Csűrös József.

* A Maros-Vásár helyen építendő színház részére, mint a beküldött jelentésből olvassuk, f. é. ápril. 10-dikén tánczvizsgalomban rendeztetni. Egy belépti jegy ára 2 pft., előre is kapható Wittich József ur m. vásárhelyi könyvkereskedésében. Régi s általános ohajtas lévén, hogy a székelység fővárosában Thaliának állandó hajléka legyen, reméljük jejegyek szép számmal fognak elkeln. E tánczvizsgalomból jövedelmét távol levők is gyarapíthatják, külön adakozások által, melyek nyugta mellett elfogadtatnak. A tánczvizsgai jelentést Tolnai Gábor, gróf Tol-dalagi Mihály, és gróf Rhédey István urak írták alá.

* Hiteles tudósítások szerint, a jég a Maroson f. hó 25-dikén már Dévág minden veszély nélkül elment. Minden helyén határán segítették a torlódások felszabadításán. Ellenben a mi Szamosunk Apahidánál a nagy hidat elszakítván, a közlekedés fennakadt.

== Figyelmeztetés. Medgyes nők számára írt „Imakönyv” ügyében:

A Délibáb 9-dik számából munkatársunk érdeklődés az előfizetőinek megnyugtatóján ide íktatjuk a következő sorokat: „Medgyes Lajos magasztos ihlettséggel írt imakönyve saját alatti van, és az előfizetési árhoz képest igen díszes kiállításban éppen a húsvéti szent inneprekre fog megjeleni. Vallásos nőknek a legszebb és legépületesebb húsvéti ajándokul szolgálhat.”

A Délibáb szerkesztője Friebeisz István urtól, kinek keze közé az előfizetési pénzek küldettek, ismert lovagiaságánál fogva biztossan elvárjuk, hogy szavát mind a szerző, mind a közönség irányában pontosan beváltandja.

== Az első magyar általános biztosító társaság, Erdélyben is szervezni kezdte magát. A mint értesülünk, itt három főügyöség lesz, ezek egyike Kolozsvárt Kovári László es. k. conservator s iparkamarai alelnök, s lapunk érdemes munkatársára ruháztatott, Kolozsvár, Dézs, Beszterce, K.-Fejérvári kerületkre s a sz.-somlyói kerületből a hidalmási járásra határozott működési körrel.

* Március 19-dikén, mint gróf Teleki József a magyar akadémiát megboldogult elnökének nevenapján, Pesten a t. t. rendkívüli ülésében hirdette ki a nevezett gróftól alapított jutalom megítélése, mely a legjobb vigjátékot illetvén, annak a bíráló által egyhangulag „Fenn az érnő, nincsen kas” című darab jelteltet ki, melynek szerzője, mint a felhottat jelégés levélből kiderült, Szigligeti Ede. A Samuel-féle nyelvészeti díjt Czuczor G. s a Nagy Károly-féle természettudományi Szabó József tanár nyerte. — Az akadémiának ugyan e hó 22-kén tartott történelmtudományi ülésében olvastatott fel a Pfeiffer-féle jutalom ügyében kiküldött bizottmányának véleménye, mely szerint a 40 aranyból álló díjt Szalay Lászlónak „Verbőczy István és Verancsics Antal” című, a „Budapesti Szemle” 2-dik füzetében megjelent értekezése nyerte el. Ugyan ez alkalommal olvastatott Podhrackzy József lev. tagnak értekezése Kolozsvár magyar nevének jelentéséről.

KÜLFÖLD.

Francziaország. — (III. Napoleon császár és Anglia.) (Vége.)

Ezen számos merénylethez kell soroznunk az azokat előidéző szünetnélküli bujogtatást. A menekültekből alakult forradalmi társulatok az elméletet összekötik a gyakorlattal. Ezen társulatok fardhatlan tevékenységet üznek; némelyek meghasonlanak ugyan a személyes versengések által, de mindig egyetértének a merényletek buzditása és dicsőségére nézve. Ezeknek megvannak népgyűléseik; beszédek tartanak, irásokat közölnek és terjesztgetnek. Ezekből mindig beszívórog valami Franciaországba, vagy kis rópiatokban, melyek minden figyelmet kikerülnek, vagy külföldi lapok által. Ezen néhány esztelen között, kik ezen vérengző öngöngést barmálják, van roppant számú becsületes ember, kiknek érdekei fellázadnak, lekiismeretük feltámad, kik nyugtalansággal vegyült meglepetéssel kérdezik: hogy ily gonoszságokat miképpen lehet wondani és terjesztetni egy polgárisult országban.

Hogy ezen benyomást megmagyarázzuk, tudni kell, hogy ezen forradalmi beszédek hevesége és eszeveszettsége meddig mehet. Im egy tóny 1857. nov. havából: láthatni, hogy egyenes kihívások által miképpen czéloztak a jan. 14-ki bombákra.

Van Londonban egy kávéház, mindjárt a Temple Bar közelében, hol mindennap bejelentik a kérdést, melyet este vitatni fognak. A közönség felszólíttatik a vitában való részvételre. Ezen kávéház Discussion Forum-nak nevezetik; itt isznak, esznek, egyszersmind politizálnak. A vita alatt egy a tulajdonos által fizetett ember elnököl. Nov. havában nyilván kitűzték a következő napi rendet: „A királygyilkosság megemlékeztet-e bizonyos körülmények közt?” A kérdés nyilván vitatottat.

Ez azonban nem mulékony és elkülönözött tény; az, mi azóta történt és mindennap történik, azt még aggasztóbbá teszi. A múlt febr. 9-én a franczia clubb, melynek tagjai Wyld Reading Rooms, Leicester Square gyűlnek össze, egy ülést tartott, melyben Bernard Simon Orsini büntetés, szónokolt, s a legnagyobb dühvel fejezte ki magát. Ő kijelenté, hogy a császár, miniszterei, Persigny, minden franczia főhivatalnok törvényen kívül állnak, s felszólítja azokat, kik őt hallgatják, hogy minden hatalmokban levő eszközökkel üldözzék emezeket. A beszéd, melyben a nemtelen a borzasztó fölülmulta, öngöngö tetszéssel fogadtatott.

Vége, ezelőtt néhány nappal, az utóbbi febr. 24-én, Pyat Bódog e cím alatt: Lettre au Parlement et à la Presse, az orgyilkosság valódi nyilatkozványát közlé, mely méltó corollariuma mindezen kihívásoknak.

1852 óta több mint 150 pamphlet közöltetett, s ezek nagy része Londonban. Idézeteket hozhatunk föl, melyek bizonyítják, hogy a gyilkosság apologiája hat év óta állandó, csaknem mindennapi volt. Néhány sorra szoritkozunk, melyek Pyat Bódognak 1857-ki közleményéből vannak véve; ezek több mint elégségek állítanunk bebizonyítására.

„Minden elővigyázástok, chinai falatok, vámsorompóitok, egészségi vonalaitok daczára is elmegyünk, behatolunk, megérkezünk a konyhába, a munkások és parasztok kezéig, szeméig, szívéig és a nép mindezek daczára olvas... Bordeauxtól Lilleig, Angersből Lyonig kiterjednek a Marianna vermei, bányái, földalati vonalai és poraknái, melyeket a legkisebb szikra föllobbantathat... Im ezért rettegtek!... Ti tudjátok, hogy levelünk a Mariannához Londonban közöltetett, s hogy Londonból kellenek a mennykővek, a viharok... Igen, a baj szerzői Londonban élnek... Angolország, az országda a hibás, mely nekünk védelmet ad, mely bennünket nyom...”

Igy jelenték fel ők magok Angolországot a közbizalmatlanságnak, a menedéket megfizetendők. Mivel nemes volt irányukban, gyanúsá ügyekeztek tenni. Így ők magok készítettek elő a véleménymozgalmat, melynek a jan. 14. merénylet után ki kellett törnie ezen rozsol értelmezett türes ellen, minek oka a viszonyok véletlenségében, az angol törvényhozás zavarában, s korántse a királynő kormányának szándokában fektűt.

Ezen utatolás pamphlet szerzője nemskára ezután egy beszédet tartott egy franczia menekült sirja fölött, és a sir széléről magát a halált megszenteltelenítve, következőleg merészkedett a boszura fölhin.

„Valamely hősi kéz mikor vetend véget ezen vérbírósnak? Nem ideje-e a halottakat megfosztani és az őket megmenteni! Midőn valaki a közigazgatásgazdálaltás föibe emelkedik, a magán boszu karja által kell elcsin.”

Több mint tizezer ember hallgatta ezen istentelen szavakat, és az angol sajtó, utánközölve azokat, — lehet azért, hogy megbélyegzette, — a közvélemény minden pontjára szétterjeszté. A becsületesek rosálása könnyen panaszzá válhatott a kormány ellen, mely azokat eltűré.

* Imprimerie universelle de Zeno Swietoslawski, Londres 178. High Holborn.

A VIII. szak. a jan. 14-ki merénylet alkalmával a közvéleménynek általános részvétét jellemzi, s állítja, hogy e miatt Frankonban nagyobb a boszorkodás mint a nyugtalanság, mitútn a bűnösök azért törtek a császárra, mert őt úgy nézték, mint a forradalmi rend paizsát. Így gondolkozott az angol nép is, kiknek ösintézvényeit a francziák se akarják megtámadni, de kettőt kérnek: a törvény által elítélt gyilkosok elűzését, s a lapokban s meetingekben az orgyilkossági apologiák tiltását.

IX. szak. megemlíti, miképp Londonban a nemzeti érzékenykedések felélesztésére elakarák hitetni, mintha Franciaország az angol s más szomszéd népektől a menedékgj megsemmisítését kívánja, melyet ő maga is tisztel, ki nemcsak menhelyt nyújt több mint tizezer olasznak, spanyolnak, németnek, lengyelnek, sőt segélyezésekről is gondoskodik. Napole n nem fogja feledni, hogy számuzetése alati ő is élvezte a menhely jogát Svájcban és Angolhonban, s ez Frankon előtt most szentebb mint valaha; csak annyit kíván más államoktól, mennyit ő is kész éretlők tenni. A menhelyjog (X. sz.), mely az elvesztett ügyek védőit óvja, össze nem zavarandó azon menhelyjoggal, mely az orgyilkosokat a felelősség föl felment; de Londonban meetingek tartanak az orgyilkosság dicsősítésére, oly becsülen könyveket árulnak, melyekben jogosnak állittatik az európai fejedelmek gyilkolása. Az ily saturnaliák a barbarság kicsaponganak. Menhelylyel tartozunk minden legyőzött pártnak, de nem a szörnyeknek, kik legfeljebb a gyilkosság pártjához tartoznak sak.

XI. szak. egy 1802-ki törvényszéki eseményt ad elő, midőn egy londoni franczia lap gúnyczikkét közölt első Napoleon ellen, miért a kormánytól pörbe is fogatott s az esküdszék által bűnösnek ítéltet.

Mű egy szakasza többek közt így nyilatkozik: Megmagyaráztuk Angolhon irányában eljárásunkat; megmutattuk, hogy III. Napoleon császár mi volt reá nézve: fennen mondhattuk, hogy Angolhon sohase talált nemesebb, kitar-tóbb, függetlenebb szövetségesre... egyszersmind azon bizalmat tápláljuk, hogy az angol nép nem engedi magát megcsalni oly megtámadások által, melyeket megmagyarázni bajos, kimenteni lehetlen.

Ezek a nagyfontosságúak ismert rópiat alapvonásai, mely bárha lagadhatlanul nem ment az egyoldalúságtól, s nem fontolta meg azt, hogy a ki menhelyt nyújt, egyszersmind nem láthat a menekülők szívére is, s nem méltányolta azt se, hogy Anglia mindannyszor, midőn valamit felfedezett, figyelmeztette a franczia kormányt az ovakodásokra: mind a mellett, mint egy fontos kérdésre vonatkozó irat, méltán foglalkoztatja a közfigyelmet.

— Castellane tbnagy a lyoni hadsereg főparancsnoka, a chalonsi fölkétsi kísérlet folytán, a következő napiparancsot adta ki: „Márcz. 6-án 8 1/2 órakor Chalons-Sur-Saone-ban a Place de Beaune téren öröhrhelyt 30 lázadó meglepte, az őrt nyakon ragadta, s a fegyvereket elvette, mielőtt a katonák tábori ágyaikról folkelhetek volna. Meglepetésökből magukhoz térve, az altiszt és legényei birokra mentek a lázadókkal, s kezökre kerítették három fegyvert, melyeket az altiszt megtöltött. Ezen becsületes küzdésért, s arra való tekintetből, hogy Pichery altiszt a téparancsnokot azonnal értesítette, nem fog haditörvényszék elé állittatni; azonban 30 napi fogságot kap, minthogy a katonának sohase szabad magát meglepni hagyni. Crésin, zászlóalj-parancsnok a 85 ezeredtől, s ezen ezred néhány tisztje a város házi ör élén a hidnak indultak, s a lázadóktól az elrablott 7 fegyvert újra elvették. A lázadók tehetlenségöket belátva, már felényire loolvadtak, s futásnak eredtek, 14-en elvannak fogva, s az igazság kezei közt. Többen mellényök alatt bádog-vértet viseltek. Ha színte egy szerencsétlen meglepetés történt is, mindazáltal a csapatok a megtörténtet jóvá tenni akaró buzgalomuk által megmutatták, hogy a zenebona szerzői a hadsereget mindig készen találandják arra, hogy őket a legerélyesebben elnyomja, és a császárnak föltétlen hűségét tanusítsa. Főhadiszállás Lyon, márcz 14. 1858. (aláírva) Castellane.”

— Pietri, volt rendőrfőnök, a nehézkörülmények közt bizonyos urbanitással vitte hivatalát, azért a párisiak általánban sajnálják. Visszaléptének okán török fejtöket. Egyik szerint azért lépett volna le, mivel a mézáros-czéhet eltörlötte; másik a dolognak azon okát akarja tudni, hogy a császár nem akarta megígérni, miszerint a főnököt mindannyszor értesítettni fogja,

valahányszor Párisban sétára megy, vagy kocsikázik. A császár úgy vélekedett volna, hogy ezen elővigyázat felesleges, miután a rendőrségnek minden gonosz merényletről értesítve kell lenni, s azt előre elhárítani tudni. Sokan végre csak annyit látnak a dologban, hogy Pietri leléptével a rendőrfőnökséget egészen a belügyminisztérium nyeli el.

A „kölni lap“ szerint a francia lengerészeti miniszter parancsot küldött a francia hadikikötőkbe, hogy a rendes hadihajóknak gőzösökké átalakítása körül a munkálatok a lehetőségig siettesse. Hírszerint több új hadi gőzös építése is tervben van.

A svájci követ, dr. Kern, a tui-leriákban mindent elkövet, hogy a felcsigázott követeléseket kielégíthesse, s a szövetségi tanács a francia kormányt oly engedelmességet tett, melyeket Lajos Filop irányában határozottan visszautasított volna. Sokan aggódva tekintenek Turinra, hol az eddig oly szilárdul állott népszerű miniszterium a Franciaország iránti szerfeletti engedékenység miatt megrendítve lenni látszik.

A „Times“-nek a jelen francia rendszer elleni folyton-folyó fanyar kike- lésen nem lehet úgy könnyen elismerni, s önkénytelenül azon mellékgondolat merül fel a figyelmező lelkében, hogy az angol főlap elég ildomos lenne ilyeneket nem mondani, ha a jelen állapotoknak némi tartóságot ígérne, és a mostani francia kormány barátságát még valamikor fel akarná használni. A párisiaknak úgy látszik, hogy a „Times“-nek jó orra van, s szaglós te- hetsége aligha már más irányban nem mű- ködik.

Anglia. — A kincstár kancellárjának f. hó 16-án az alsóházban tett nyilatkozata, miszerint az angol kormány a Genuában fogva tartott angol Hodgenak kiadását megtagadta a francia kormányt, sőt még e kívül a Turinban levő angol követ is oda van utasítva, hogy a különben is nyava- lyáskodó ifjú embernek mihamarábbi sza-

badon bocsátását eszközölje — e nyilat- kozat, mondjuk, volt első cselekvénye a jelen minisztereknek, mely általános, osz- tatlan tetszést aratott. Valóságos örömről keltett annak hallása, hogy a miniszterium Hodge elkobzott papírjait Londonba kére- te, azokat az angol törvényhozás szempontjából megvizsgálta, és semmi, de semmi okot se talált a vádolt elleni kereset- re. E tetszészivarban nemcsak a kormány tettének méltánylása nyilatkozik, hogy az egyes-egyedül az angol törvényhozást vette zsinormértékül, hanem egyszersmind demonstratio is maga e törvényhozás ré- szére, a melynek köztudat szerint újabb időkben oly kemény megrovásokat kelle maga felett hallani. Egyébiránt Hodge azok szerint, a mik eddig ellene kijöttek, nem igen látszik valami veszedelmes „ösz- szeesküvőnek“, — ő gazdag fiatal ember, a ki szerette e vagy ama, némely körökben népszerűvé lett személyiség ismeretisé- vel kérkedni, s talán néhány száz fontster- linget se kímélt azon reményben, hogy azzal saját nevének bármint szerény hely- eckét is szerezhessen a történelemben. Azon közben egészen más holt talált még- is magának egy kis szűk helyet, s a maga nevét csak annyiban emelte politikai jelentőségre, hogy a tory-kabinetnek alkalmat nyújtott, Franciaországnak küldött tagadó válasza által a Malmesbury-sürgö- ny alázatos hangját valamennyire elfelejtetni.

Nem igen kellemes benyomást te- het Párisban az, hogy a fővárosi lap szóról- szóra közli Napoleon császárnak azon le- velét, melyet ő 1838 szept. 22-én intézett volt a thurgau canton elnökéhez, akkor, a midőn Svájc igen erőlyesen lépett föl a Lajos Filep kormány ellen, mely akkori követje Montebello herczeg által (most sz. pétervári követ) a szövetségtől Napoleon hg kiűzetését kíváná; a hg akkor e szava- kat mondta: „Soha se fogom feledni a cantonok nemes magoktartását, a melyek oly bátran nyilatkoztak mellet- tem.“ Ma halljuk éppen, hogy a mostani francia kormány mind azzal, a mit Svájc

teljesített, még nincsen kielégítve, s az ekkorig tett intézkedéseket „dicséretesek- nek találja ugyan, de még korántse ele- gendőknek.“

UJ POSTA

A márcz. 22-ki Constitution- nel szerintalondoni francia kö- vet Persigny Párisba megérke- zett, s Londonbatöbbé visszatér- ni nem fog. Bármicsekely fontosságot tu- lajdonitsunk is egy oly merőben személyes kormányzat alatt, mint a III. Napoleoné, a császári eszmék kivételére fölvetett eszkö- zökben való változásnak: Persigny gróf- nak, az uralkodó ezen legrégibb, s leg- hivebb barátjának lelépte a londoni kö- vetségnek éppen most annyira főfon- tosságú színhelyéről, valóban esemény- nek mondható. Ő az egyetlen, a kinek urá- val szembe a közvélemény némi önállósá- got tulajdonított, s a ki kezdetől fogva missiokkal lön megbízva, midőn a bona- partismus a maga legfőbb érdekeit olykor kockáztatva érezte. Ily állomásokon min- dig a grófnak kelle a törősen állani, mint meg- testesülése az új-francia politikának. — Azon több felől rebesgetett hírek, mely szerint Franciaország átaljában nem szándékoznék Londonba a- zonnal nagykövetet küldeni, egy- előre még nem adhatunk hitelt, mint sok másoknak, melyek különben jólértesült kö- rökben forgalomban vannak, s melyek sze- rint azt suttogja egyik ember a másik füle- be, hogy Franciaország kéz alatt ugyanazon csendes hadikész üle- tetteszi, mint a krimiai hadjárat alkalmával.

Persigny lemondási szándokát meg- érlelte volna a Derby-kormányt kevéssé hajlékony magatartása Franciaország irá- nyában. Némelyek szerint neki Vale- szky nem volt eléggé békés, mások sze- rint kellen is túl békés lett volna. Általá- ban e pillanatban igen nehéz az embernek a dolgok állásán eligazodni. Egy azonban

bizonyos: a dolgok helyzete felette komoly. A csatorna mindkét oldalán mind inkább-inkább kezdenek attól tartani, hogy Valevszky gróf utolsó sürgönyével csak is a jegyzékváltás van bevégezve, de koránt- sincs a nyugoti hatalmak közötti ko- rábbi viszony helyreálltva.

A Cityből írják: A börzén valami homályos, a Times heves cikkei által is táplált érzés, hogy a Franciaországhoz viszonyok a kiengesztelő sürgönyök da- czára is orvosolhatlan sebet szenvedtek volna, súlyosan nehézkedik és folyvást ne- vezetes eladásokat idéz elé.

Stambulból írják, hogy Orosz- ország Montenegro pártjára ál- lott; azt ajánlja a portának, adjon egy darab földet Montenegrónak, s akkor szent a békesség. A porta erre azt felelte, hogy semmit se akar felelni. A törökországi vil- longás úgy hiszik diplomatiai kézre kerül utoljára is. A párisi congressusnak egy- másra gyűl az anyagja, csak aztán elég lelke legyen annak feldolgozására.

A cserkeszek újlag harcra készülnek, Sefer és Emin pasa, a két főnök kibékült. Ezen kibékítést Mehemet bey (Bangya) eszközölte főképpen.

NYILT POSTA

Néha kapunk leveleket előzetünkől, melyeket bérmentetlen küldenek, s benne egy-két lapért reklamálnak. A szerkesztőség e szerint ok nélküli költségbe, és pedig apránként tetemes költségbe kevertetik, holott többször kihirdettük már, hogy az újság-reklamációt pecsétellen levélben teendők postára, és így a posta ingyen viszi. Kérjük az illetőket, hogy miután a bérmentesített levelek még sok- kal drágábban tártatnak, minket ily ok nélküli kiadásokkal sziveskedjenek nemterhelni; kü- lömben is nem kényelmelenebb a reklamációt pecsétellen levélben küldeni, mint pecsételve, s a mi zsebünkre.

Bécsi börze. — Március 23-dikán. Erdé- lyi urbéri papir 78 $\frac{3}{4}$. Magyar urbéri papir 79 $\frac{1}{4}$. Nemzeti kölcsön 84 $\frac{1}{4}$. Arany 7 $\frac{5}{8}$ darabja 4 frt 50 $\frac{10}{10}$ kr) Ezüst 5 $\frac{1}{4}$.

Felelős a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbérkárpótlási tőke-utalványozás.

A szászvárosi cs. k. megyei törvényszék ut- jan febr. 6-ról 1858. Moldován Deméternek fűzési birt. után 520 ft 54 $\frac{3}{4}$ kr. — Eder Ká- rolynak blesényi, kajaneli, kreucsunedi, b után 8732 ft 53 $\frac{1}{4}$ kr. — özv. gr. Bethlen Fe- renczének n. halmágyi, brusturi, prevalényi stb. b u 92042 ft 39 kr. — Lukács Rozáli- nak bukovi, demsusi stb. b u 15565 ft 21 $\frac{1}{4}$ kr. — Brádi András örökösének brádi, mesta- koni b. után 1729 ft 11 $\frac{1}{4}$ kr. — Keresztos Mártonnak mádai, martinesdi stb. b u 6901 ft 12 $\frac{1}{4}$ kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalvá- nyoztatik. A követelések beadandók folyó évi maj. 15-ig. Tárgyalási nap jul. 17, 19, 20-dika d. e. 9 órákor.

A szászvárosi cs. k. megyei törvényszék ut-

jan. 30-ról 1858. Csolnakosi Katinak csolnakosi birt. ut. 9912 ft 30 kr. — özv. gróf Bethlen Borbárnak alsó-baczi, juonesdi, lunk- sorai, dobroczi, baszarabaszai, bosdoesi, krisce- di, csunganyi, n. halmágyi, strimbai, lyanczi, bretnai, lyaszai, kazanyesi, lestyori, baidové- nyi birt. u. 73735 ft 88 kr. urb. kárp. tőke és jár- uléka utalványoztatik. A követelések beadandók maj. 15-ig. Tárgyalási nap julius 16-dika d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék után jan. 9-ről 1858. Varga Gergelynek bedelői birt. után 401 ft 41 $\frac{1}{4}$ kr. — gr. Teleky Miklós- nak gyéres-sz.-királyi, aranyos lónai birt. u. 4108 ft 29 $\frac{1}{4}$ kr. — f. pezerdi, p. szentkirályi, alsó- járai, bikalati, kákovali, magurai, k. bányai, k. b. havasi, n. oklosi, k. oklosi birt. után 12426 ft 55 kr. — alsó répai birt. után 11347 ft 36 $\frac{1}{4}$ kr. urb. kárpótlási tőke és járuléka utalványoz-

tatik. A követelések beadandók május 10-ig. Tárgyalási nap julius 23-dika délelőtt 9 óra- kor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék után febr. 6-ról 1858. gr. Mikó Imrénének mező-őri, mező-szopori birt. után 10364 ft 33 $\frac{3}{4}$ kr. — türei, oláh-nádosi o. köblösi birtoka után 10251 ft 45 $\frac{1}{4}$ kr. urbéri kárpótlási tőke és járú- léka utalványoztatik. A követelések beadandók junius 5-ig. Tárgyalási nap auguszt. 10-ke d. e. 9 órákor.

(399) (2—3)
Nro 1904. — 1858.

Pályázati hirdetmény.

A sz. kir. Kolozsvár városi ideiglenes város- orvosi állomás — melyhez évi 400 pengő forint

fizetés van kötve — megürlvén erre a cs. kir. nagyméltóságú Helytartóságnak f. évi januárius 1-ről 44. sz. alatt kelt szabályzó rendelete értel- mében czennel pályázat nyíltatik.

A pályázati záridő f. évi május 2-ik napja. — Mely idő alatt a pályázati kérelmek a jelenleg közszolgálatban levők részéről, illető főnökeik útján, mások által pedig közvetlen az alóltit ta- nácsoshoz benyújtandók.

Pályázóktól, orvostudori oklevelök kimutatása mellett megkívántatik életkoruk, állásuk, köz- szolgálatuk, vagy magán gyakorlatuk, mag- yar és német nyelvbéli jártasságuk, erkölcsi és polgári magukviselésük hitelesen bebizony- jtani.

A kolozsvári tanácsból, március 17. 1858.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(400) (1—3)
591—1858)

Árverési hirdetés.

mely szerint f. 1858-ik évi május 4-én délelőtti 9 órákor kezdve szabad királyi Szamos-Ujvár városának belső és külső javadalmai, u. m.:

1. A kizárólagos pálinkaárlási jog, melynek felkiallásti ára 5000 ezüst ft leend. 2. Két malom összesen 12 őrös kövel 5430 ft. 3. A serház 2000 ft. 4. A piaci vásárvám 3100 ft. 5. Az alsó hidvám 200 ft. 6. A felsőhám 80 ft.

Továbbá a városi bor-korcsmák u. m.: 7. A hosszufogadó 600 ft. 8. A Fausebénye 500 ft. 9. A hegy alatti 900 ft. 10. A veres fogadó 700 ft. Végre: 11. A Szamos-Ujvár németei és pé- terházi jóság 2400 ft. 12. Az ördögös fűzei 1651 ft. 13. Ormányi 731 ft. 14. Kápolnai 650 ft. 15. Mikolai 230 ft. 16. Kerei 162 ft. 17. Hes- dai 130 ft. 18. Thorda-villmai jóság 33 pft. kü- lon-külön f. 1858-ik év november első napjától kezdve 1864-ik évi október utolsó napjáig, hat egymástán következő évekre, a tanács hivatalos épületében tartandó közárverés után, a legelőbbet ígérőnek haszonbérbe fognak adatni.

Az árveréshez hozzászólani akarók a felkial- lási árnak 10 százalékát tartoznak bánatpénzül letelni.

Azok, kik mások nevében és részére kívánnak az árveréshez hozzászólani, előbb kötelesek szá- bályszert felhatalmazó levelet mutatni elő attól, kinek részére árvereznek, s azt az árverező biz- tosnak a bánatpénzzel együtt átadni; — az ide- genek pedig csak úgy szólhatnak az árveréshez,

ha illető honi hatóságuk bizonyítványával igazol- ják erkölcsi, és tiszta, tehermentes vagyonossági állapotjukat.

Az árveréshez a fennebbi feltételek mellett az izraeliták is hozzászólhatnak. A haszonbér többi feltételei az árverés előtt a tanács irodában megolvashatók. — Szamos- Ujvárt, március 10. 1858. A TANÁCS.

(401) (1—3)

Haszonbéri kiadás.

Gróf Kemény Polyxéna ur asszonynak, Szamos Ujvár, Dézs és Bethlenhez közel eső vi- zcei jóságá, mostani sz. Györgynaptól fogva haszonbérbe kiadandó, mely z van egy két kö- vü malom, esztendőtti általi korcsma, hires jóbort termő nagy szőlő, lakásra nagy udvarház, kert- tel és jó pinczével ellátva, őszi szép vetések, melynek évi censusa 800 pforint és az adó fize- tése, értekezni lehetiránta belső farkas-utcában, 81 számú háznál, Gyulai Sámuelnél.

(383) (6—6)

Eladó selyembogar-tőjás.

mely az erdélyi gazd. egyesület felügyelete alatt 1857-ben tenyésztetett Kolozsvárt, található öz- vegy Barabás Károlyné kereskedésében Kolozs- várt.

(398) (3—3)

Gróf Lázár Dénes urnak, s gr. Lázár Eszter- nek, Bernáld Dénesének, bezdédi és csicsó- győrfalvi szép kiterjedésű birtokaik örök áron

eladók. Az eladási feltételek iránt értekezni lehet Dobolyi Sándorral, személyesen vagy bérmente- sített levél által Maros-Vásárhelyen.

(379) (6—6)

Med. Dr. COHN

gyakorlati fogorvos.

Lakása a Biasini szállodájában, 5-dik szám alatt. Minden a foggyógyászat körébe tartozó esetek- ben rendelvényez naponként reggeli 9 órától délutáni 5 óráig.

(392) (3—4)

Hirdetés.

Bonczidai haszonbéröl Müller Mihálynál van eladó tiszta töröküzán hízott sertésekből 300, azaz háromszáz mázsa jól kiszáradott tiszta szép szalonna, és 320 darab szép hajt; értekezhetni iránta Bonczidán a tulajdonos-al.

(309)

Krombolz orvostudor

GYOMOR-LIKŐRE

(Krombolziana)

E likőr a legújabb vegytani vizsgálatok nyomán gyógyerejű virágokból, gyökerekből és füvekből lepárolt szeszszes folyadék; feltalálta a gyógytudományra nézve korán lelt első nagy- ságu csillag, aprágai orvosi klinika tanára és elsőorvosa, Krombolz Gyula orvostudor. E oly szerencsésen össze elegyített vegyületgyógyerejű növényekből készül, és kü- lönszen az emésztő szervekre igen jó hatásu, ajánlható pedig ödvös kísérőnek vadászatot, hegységi kirándulásokat és uton, és mint gyomormelegítő igen jól konyon folyó bé az egészségre. Egy üveg ára 30 kr. p. p. két üveg bépakolása ára 10 kr. p. p.

Friss Luczerna, Bükköny, Lóhere (Steier klée), és min- denféle vetemény-magok.

Kolozsvárt kapható KOZÁK EDUARD „Katona“ czimű fűszerkereskedésében.

(337) (14—18)

KÖLCSÖNT

gyorsan s jutányosan erdélyi birtokra is esz- közöl

Scheinert Nándor

több magas családok ügyigazgatója. Lakik Bécsben, Schullergasse 403 sz. alatt.

(394) (1—4)

Stein János-nál Kolozsvárt és Witi- tich József-nél M.-Vásárhelyt kapható: Dr. NENDTVICH K. Utazása Amerikában, egy földabroszszal és három körjazzal, 2 k. Ára kötvé 4 ft.

(309)

(8—12)